

Lise Öğrencilerinin Üniversite ve Öğretim Elemanı Kavram Algıları¹

Zehra Sümeyye ERTEM², Asım ARI³

Özet

Bu araştırmanın amacı, lise öğrencilerinin üniversite, öğrenci ve öğretim elemanı kavramlarına ilişkin sahip oldukları metaforik algıyı etkileyen etmenlerin incelenmesidir. Niteliksel yöntemlerin kullanıldığı çalışmada veri toplama aracı olarak Üniversite ve Öğretim Elemanı Metaforik Algı Anketi kullanılmıştır. Araştırmaya maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre belirlenmiş 404 öğrenciye katılmış, veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrenciler üniversite kavramına ilişkin olumlu, öğretim elemanı kavramına ilişkin olumsuz algıya sahiptir. Öğrenciler üniversite için en çok hayat ve özgürlük; öğretim elemanı kavramı için de diktator ve patron metaforlarını kullanmışlardır. Bu sonuç öğrencilerin üniversite, öğrenci ve öğretim elemanı algılarının oluşmasında sorumluluk almanın ve özgürlüğün önemini ortaya koymuştur. Olumsuz olan algının azaltılmasında ortaöğretim kurumlarına, bu kurumlardaki rehberlik servislerine ve öğretmenlere sorumluluk düşmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Öğretim Elemanı, Metaforlar, Algı

Abstract

The purpose of this study is to investigate high school students' metaphoric perceptions of university and faculty members. In this study qualitative method was used. As a data collection instrument Metaphorical Perception of Universities and Faculty Members Survey was used. 404 students who were chosen according to maximum variation sampling took part in the study and content analysis was performed. Students have positive perception of university and negative perception of faculty members. Students used life and freedom for the university; dictator and boss for the faculty staff. This result reveals the importance of freedom and responsibility for being formed of students perceptions of university and faculty members. Secondary education institutions, guidance and counseling service being in these institutions and teachers have responsibility in order to minimize the negative perception.

Key Words: University, Faculty Members, Metaphors, Perception

GİRİŞ

Eğitim, bireylerin kendi yaşantıları yoluyla oluşturdukları davranış değişikliği (Güven, 2010); bireyleri belli bir amaca göre yetiştirme süreci (Fidan, 1986; Güven, 2010); kişiliğin yanısıra kişilerin amaç, bilgi, davranış, tavır ve ahlak ölçülerinin değiştiği süreç (Varış, 1996); bir toplumun yaşama biçimi olan kültüre ait değerleri bireylere kazandırma süreci (Sönmez, 2010) olarak tanımlanmaktadır. Bu süreç, formal ve informal eğitim olarak iki şekilde gerçekleşmektedir. Okullarda yapılan formal eğitim kademeler halinde gerçekleştirilir ve sırayla okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimi kapsar. Örgün eğitimin en üst basamağı olan yükseköğretim kurumlarının amaç ve görevleri içerisinde özellikle bilim ve tekniğe vurgu yapılmaktadır. Bu anlamda, ülkemizde yükseköğretim kurumlarından beklenen en önemli özellik bilimsel öğretim ve bilim yaparak 1. yüksek düzeyde yetişmiş gerekli insan gücünü karşılamak, 2. toplumsal ve kültürel sorunları çözmek, 3. ülkenin gelişmesi ve ilerlemesine katkıda bulunmak ve 4. bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlamak olarak özetlenebilir. Ülker'e (2010) göre örgün eğitim kademelerinin görevleri standartlaşmıştır. İlköğretim ulusal değerlerin ve temel yaşam becerilerinin kazandırıldığı

¹ Bu makale, Doç. Dr. Asım ARI danışmanlığında yürütülen "Lise Öğrencilerinin Üniversite Öğrenci Ve Öğretim Elemanlarına İlişkin Algılarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, zsgokler@gmail.com

³ Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ari@ogu.edu.tr

yerdir. Ortaöğretim, hayata ve bir üst basamak olan yükseköğretime hazırlar. Yükseköğretim ise, evrensel bilgileri kullanarak uzmanlık ve meslek kazandırır.

Üniversitelerin varlık sebebi denilebilecek görevlerinin en başında bilimsel araştırmalar yaparak bilgi üretmek ve yeni teknolojiler geliştirmek gelmektedir. Diğer görevler ise; dünya standartlarında lisans ve lisansüstü düzeyde öğretim vermek, bir anlamda da meslek adamı yetiştirmek; ekonomik, kültürel, sosyal ve siyasal alanlardan kaynaklanan toplumsal sorunlara bilimsel yöntem ve yaklaşımları kullanarak çözümler üretmek; dünyadaki değişimi fark etmek, anlamak ve bu konuda toplumu değişime, geleceğe hazırlamaktır (Güven, 2012).

Üniversiteler tüm dünyada bir değişim ve dönüşümü yaşamaktadır. Bilgi toplumu paradigması, küreselleşme, yaşam boyu eğitim, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler gibi kavramların sebep olduğu değişimler üniversitelerdeki değişimin de sebeplerinden bazılarıdır. Dünyadaki bu değişikliklerden Türkiye de etkilenmiş, yükseköğretim alanını büyütüştür. Büyüyen bu yükseköğretim alanına uygun yeni bir sistem arayışı ise kaçınılmaz hale gelmiştir (Çetinsaya, 2014).

Yıldız (2014) Türkiye'deki yükseköğretimin ciddi bir dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecine girmesini iki nedene dayandırmaktadır: Yaşanan toplumsal değişim ve yasal düzenlemeler. Bu değişim sürecinde yükseköğretim ve yükseköğretimin sorunları çeşitli çevrelerce tartışılmaktadır. Yükseköğretim ve üniversite kavramlarının ayrıca bu kavramlardan ayrı düşünülmeyle öğretim elemanı kavramının toplum için ne anlam ifade ettiği, nasıl algılandığı ve üniversitelerin bu konudaki duruşu tartışılması gereken konular arasındadır.

Üniversite Kavramı ve Eğitim Konularında Metafor

Üniversite kavramı olarak Latince "universitas" kavramından gelir. Lonca kavramının bir karşılığı olarak universitas kavramı bağımsız ve ortak çıkarları olan kişiler topluluğu anlamında kullanılır (Öztunalı, 2001). Üniversite kavramını açıklayan tek bir ortak tanım mevcut değildir. Bir kavram olarak üniversite ve üniversite modelleri ile ilgili tartışmalar devam ederken bilgi toplumu paradigması, küreselleşme, yaşam boyu eğitim, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yenilikler üniversitelerin köklü bir değişime uğramasına sebep olmuştur. Geçirilen bu değişimi tam olarak anlayabilmek için üniversitenin tarihteki yerini incelemek gerekecektir.

Tarihteki ilk üniversite ile ilgili iki görüş vardır. İlk görüşe göre bilinen ilk üniversiteler Bologna Üniversitesi (1088), Oxford Üniversitesi (1167) ve Paris Üniversitesi (1170) (Gürüz, 1994; Hatipoğlu, 2000). Diğer görüşe göre ise ilk üniversiteler medreselerdir. Bernal'e (1995) göre Yunanlı düşünürlerin açtığı okullar özel okul niteliğinde olup tarihte medreseler sayesinde bilim yaygınlaşmıştır. Bu anlamda tarihteki ilk üniversite kurumlarının medreseler olduğu söylenebilir. Ancak bugünkü üniversitelerimiz Batı'da olduğu gibi yüzlerce yıllık bir süreç içinde değişikliklere uğrayarak şekillenmemiş, aksine Türk üniversiteleri batıdan olduğu gibi alınmıştır (Hatipoğlu, 2000).

Eğitim çatısı altında toplanan "okul", "öğrenci", "üniversite" gibi kavramların nasıl algılandığı metaforlar kullanılarak pekçok çalışmada anlaşılma çalışılmıştır. Bu çalışmalardan bazıları Demirtaş ve Çoban (2014), Korkmaz ve Bağçeci (2013), Dalgıç, Karadeniz ve Onat (2012), Bauer (2012), Seung, Park ve Narayan (2011), Pourali (2011), Saban (2009), Cerit (2008), Şahin ve Yıldız (2006) ve Sillman (1998) olarak sıralanabilir.

YÖNTEM

Niteliksel araştırma biçiminde desenlenen bu çalışmada öğrencilerinin "üniversite" kavramına ilişkin sahip oldukları metaforik algıyı belirlemek için "Üniversite Kavramı Metaforik Algı Anketi" uygulanmış, veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Düzce ilinde öğrenim gören 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Çalışmanın örnekleme maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle belirlenmiş ve 404 öğrenci ile çalışılmıştır. Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmada amaç, genelleme yapmak değil, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerini toplamak için 'Üniversite/ Öğretim Elemanı benzer; çünkü.....' şeklinde belirlenen açık uçlu soruların yer aldığı bir anket formu uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen metaforların analizi beş aşamada gerçekleştirilmiştir: (1) veri girişi (2) kodlama ve ayıklama aşaması (3) kategori geliştirme aşaması (4) kategorileri en iyi temsil eden örneklerin seçimi (5) güvenilirlik ve geçerlik çalışması.

BULGULAR

Öğrencilerin Üniversite Kavramına İlişkin Kullandıkları Metaforlar

Öğrenciler "üniversite" kavramına ilişkin 512 adet geçerli metafor üretmiştir. Tablo 2'ye göre, üniversite kavramına ait metaforlar 15 kategoride toplanmaktadır, Tablo 3'e göre ise "üniversite" kavramı ile ilgili en çok sırasıyla "hayat", "hayal" ve "özgürlük" metaforu kullanılmıştır.

Tablo 1. Lise Öğrencilerinin Üniversite Kavramına İlişkin Kullandıkları Metaforlar ve Kategoriler

KATEGORİLER	METAFORLAR
1. Mesleğe Ulaştıran- Mesleği ve Geleceği Garantileyen Yer	anahtar, araç, banka, eğitim, geleceğe kapak atma, huzur, iş veren, iş yeri, merdiven, meslek, mutluluk, sigorta, son katman ve yol
2. Bilgi Edindiren ve Aydınlatan Yer	ampül, ay, bilgi küpü, bilgisayar, bilim yuvası, doktor, güneş, havuz, ışık, kitap, kütüphane, maden, mum, okyanus, sünger, tükenmez kalem, üç nokta, ve yuva
3. Çeşitlilik Sunan Yer	ağaç, bahçe, büyük şehir, çiçek, çiftlik, çorba, doğa, dolap, dünya, felsefe, galaksi, gök kuşağı, hayvanat bahçesi, İstanbul, kamp, kargaşa, kazan, koloni, merkez, metropol, mülteci kampı, orman, otobüs, panayır, pazar tezgahı, salata, saray, toplum, Türkiye, türlü, ve yurt
4. Sosyalleşme ve Eğlenme Yeri	adaptasyon, arkadaş ortamı, bar, çay ocağı, kulüp, disko, dost, eğlence, eğlence merkezi, ev, farklı bir gezegen, hayat, lunapark, macera, motor kullanma, oyun, parti, yaz, yaz mevsimi, yeni hayat, yenilik, yer altı
5. İhtiyaç Duyulan Yer	akbil, ekmek, hayat, kalp, sevgi, su ve telefon
6. Özgür Olunan Yer	Amerika, balon, cennet, çılgınlık, disko, ev, gökyüzü, kurtuluş, kuş, özgürlük, parti, pencere, sokak, tatil köyü, tatil, uçak ve yeni dünya
7. Rahat Edilen Yer	bellona yatak, bulut, boş ders, cennet, deniz, diriliş, ev, geniş bahçe, ilaç, kurtuluş, sevgi yurdu, şarkı, şiir, tatil, yatak, yaz, yıldız, yurt ve yuva
8. Sıkıntı Veren Yer	bar, çukur, evren, girdap, hortum, kaktüs, kara delik, katliam ve nehir
9. Şekillendiren Yer	arkadaş, bakış açısı, başlangıç çizgisi, dönemeç, dönüm noktası, fırın, geçit, gelecek, geleceğe açılan kapı, geleceğini belirleme, gezegenin çekirdeği, kapı, liman, okyanus, saç maşası, sınav, son şans, yatırım, yazar, yeni hayat ve yol
10. Üretim Yapan Yer	ağaç, bahçe, cnc tezgahı, fabrika, makine, ekili arazi ve tarla
11. Yerleşmesi ve Devamını Getirmesi Zor Olan Yer	Ali Ağaoğlu, altın, aşk, bitmemiş hikaye, Bizans, çizgi, dağ, dağın zirvesi, dart tahtası, deniz, ekmek, finiş, futbol, güneş, hamam, hayal, hedef, hedef tahtası, iddia, ince dal, kale, kapı, kilidin açılması, koşu, kömür, loto, maç, manken, maraton, ölüm, para, pist, rubiküp, rüya, savaş, sınav, sonuç, spor salonu, sırat köprüsü, şişe, survivor, tablo, taksi, ufuk, umut, yarış pisti, yarış, yarışma, yatırım,

12. Kişisel Gelişim ve Olgunlaşma Yeri	yıldız, yiyecek, yol, yüzme ve zorluk askerlik, aile, basamak, bizi biz yapan yer, dağ, ders, direk, dünya, edebiyat, eğitim kurumu, eğitim yeri, ev, gerçek, gökdelen, görmek, hangar, hayat, hayatın provası, liman, lise, kitap, mançınık, mektep, merdiven, müzik kutusu, okul, paraşüt, piramit, topuklu ayakkabı, vites, olgunlaşma, öğrenme, öğretmen, ön hazırlık, pencere, sorumluluk, spor salonu, tatbikat, tecrübe, usta, ülke, yol, yaşam, yuva, yeni dünya ve zorluk
13. Hedefe Ulaştıran ve Yol Gösteren Yer	ay, dağ, basamak, gemi, harita, hedef, kartal, labirent, lamba, maşa, merdiven, merdivenin son basamağı, pusula, yol ve zirve
14. Bilinmez Bir Yer	araf, ayrı dünya, bilinmez, borsa, bukalemun, çıkmaz sokak, deniz, dibi görünmeyen uçurum, evren, gökyüzü, kapalı kutu, kitap, okyanus, saat, yabancı ve yol
15. Süreç Olarak Üniversite	ağaç, anaokulu, askerlik, asker ocağı, başlangıç, başarı noktası, ev, gelecek, final, geçiş, hayat, hayat kapısı, kalkış durağı, kapı, köprü, merdiven, okulun son katı, pencere, sınav, son düzlük, son, yetimhane, yol ve yolculuk

Tablo 2. Üniversite Kavramı Oluşturulan Metaforlar ve Frekansları

Metafor	F	Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Adaptasyon	1	Eğitim	2	Kazan	1	Sınav	4
Ağaç	3	Eğitim Kurumu	1	Kilidin Açılması	1	Sırat Köprüsü	1
Aile	2	Eğitim Yeri	1	Kitap	8	Sigorta	2
Akbil	1	Eğlence	3	Koloni	1	Sokak	1
Ali Ağaoğlu	1	Eğlence Merkezi	1	Koşu	1	Son	1
Altın	2	Ekili Arazi	1	Kömür	1	Son Düzlük	1
Amerika	1	Ekmek	2	Köprü	2	Son Katman	2
Ampül	1	Ev	13	Kulüp	3	Son Şans	1
Anahtar	2	Evren	1	Kurtuluş	2	Sonraki Okuyacağın Kitap	1
Anaokulu	1	Fabrika	3	Kuş	7	Sonuç	1
Araç	2	Farklı Bir Gezegen	1	Kütüphane	8	Sorumluluk	2
Araf	1	Felsefe	1	Labirent	1	Spor Salonu	2
Arkadaş	1	Fırın	1	Lamba	1	Su	1
Arkadaş Ortamı	2	Final	1	Liman	2	Survivor	1
Asker Ocağı	2	Finiş	1	Lise	1	Sünger	1
Askerlik	3	Futbol	2	Loto	1	Şarkı	1
Aşk	1	Galaksi	1	Lunapark	6	Şiir	1
Ay	3	Geçiş	1	Macera	1	Şişe	1
Ayrı Dünya	1	Geçit	1	Maç	2	Tablo	1
Bahçe	3	Geleceğe Açılan Kapı	1	Maden	1	Taksi	1
Bakış Açısı	1	Geleceğe Kapak Atma	2	Makine	2	Tarla	2
Balon	1	Geleceğini Belirleme	1	Mancınık	1	Tatbikat	1
Banka	2	Gelecek	4	Manken	1	Tatil	3
Bar	2	Gemi	1	Maraton	2	Tatil Köyü	1
Basamak	3	Geniş Bahçe	1	Maşa	1	Tecrübe	1
Başarı Noktası	1	Gerçek	1	Mektep	1	Telefon	1
Başlangıç	2	Gezegeenin Çekirdeği	1	Merdiven	10	Toplum	1
Başlangıç Çizgisi	1	Girdap	1	Merdivenin Son Basamağı	1	Topuklu Ayakkabı	1
Bellona Yatak	1	Gök Kuşağı	3	Merkez	1	Tükenmez Kalem	1
Bilgi Küpü	1	Gökdelen	1	Meslek	8	Türkiye	1
Bilgisayar	1	Gökyüzü	5	Metropol	1	Türlü	1
Bilim Yuvası	1	Görmek	1	Motor Kullanma	1	Uçak	1
Bilinmez	1	Güneş	3	Mum	2	Uçurum	1
Bitmemiş Hikaye	1	Hamam	1	Mutluluk	2	Ufuk	1
Bizans	1	Hangar	1	Mülteci Kampı	1	Umut	1

Bizi Biz Yapan Yer	1	Harita	4	Müzik Kutusu	1	Usta	2
Borsa	1	Havuz	1	Nehir	1	Üç Nokta	1
Boş Ders	1	Hayal	19	Okul	4	Ülke	1
Bukalemun	1	Hayat	33	Okulun Orta Katı	1	Vites	1
Bulut	1	Hayat Kapısı	1	Okyanus	4	Yabancı	1
Büyük Şehir	1	Hayatın Provası	1	Olgunlaşma	1	Yarış	1
Cennet	8	Hayvanat Bahçesi	1	Orman	2	Yarış Pisti	1
Cnc Tezgahı	1	Hedef	2	Otobüs	1	Yarışma	1
Çay Ocağı	1	Hedef Tahtası	1	Oyun	1	Yaşam	1
Çıkamaz Sokak	1	Hortum	1	Öğrenme	1	Yatak	1
Çılgınlık	1	Huzur	2	Öğretmen	2	Yatırım	2
Çiçek	1	Işık	1	Ölüm	1	Yaz	2
Çiftlik	1	İddia	1	Ön Hazırlık	1	Yaz Mevsimi	1
Çizgi	1	İlaç	1	Özgürlük	14	Yazar	1
Çorba	1	İlk Adım	1	Panayır	1	Yeni Dünya	2
Çukur	1	İnce Dal	1	Para	2	Yeni Hayat	3
Dağ	3	İstanbul	1	Paraşüt	1	Yenilik	1
Dağın Zirvesi	1	İş Veren	2	Parti	2	Yer Altı	1
Dart Tahtası	1	İş Yeri	2	Pazar Tezgahı	1	Yetimhane	1
Deniz	6	Kaktüs	1	Pencere	4	Yıldız	2
Ders	1	Kale	1	Piramit	1	Yiyecek	1
Direk	1	Kalem	2	Pist	1	Yol	10
Diriliş	1	Kalkış Durağı	1	Pusula	4	Yolculuk	1
Disko	9	Kalp	1	Rubiküp	1	Yurt	4
Doğa	1	Kamp	1	Rüya	1	Yuva	3
Doktor	1	Kap	1	Saat	1	Yüzme	1
Dolap	1	Kapalı Kutu	2	Saç Maşası	1	Zirve	1
Dost	1	Kapı	8	Salata	1	Zorluk	2
Dönemeç	1	Kara Delik	3	Saray	1		
Dönüm Noktası	1	Kargaşa	1	Savaş	3		
Dünya	3	Kartal	1	Sevgi	2		
Edebiyat	1	Katliam	1	Sevgi Yurdu	1		

“Üniversite” kavramına ilişkin bu araştırmada geliştirilen 15 kavramsal kategori aşağıda tanıtılmaktadır.

1. Mesleğe Ulaştıran- Mesleği ve Geleceği Garantileyen Yer

Bu kategoride 17 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar anahtar, araç, banka, eğitim, geleceğe kapak atma, huzur, iş veren, iş yeri, merdiven, meslek, mutluluk, sigorta, son katman ve yol'dur. Grubun genel teması üniversitenin öğrencilere meslek edindirdiği, onların geleceklerini ve mesleklerini garanti altına aldığı üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir anahtara benzer çünkü iş hayatının kapılarını o açar*
- *üniversite bir merdivene benzer çünkü bizi mesleğimize götürür*

2. Bilgi Edindiren ve Aydınlatan Yer

Bu kategoride 33 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ampül, ay, bilgi küpü, bilgisayar, bilim yuvası, doktor, güneş, havuz, ışık, kitap, kütüphane, maden, mum, okyanus, sünger, tükenmez kalem, üç nokta, ve yuva'dır. Grubun genel teması üniversitenin her türlü her türlü bilgiyi sunan; etrafını, hayatı ve insanı aydınlatan bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir güneşe benzer çünkü öğrenciyi aydınlatır*
- *üniversite bir kütüphaneye benzer çünkü her türlü bilgiyi görgüyü ve hayatı orda öğrenirsin*

3. Çeşitlilik Sunan Yer

Bu kategoride 37 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ağaç, bahçe, büyük şehir, çiçek, çiftlik, çorba, doğa, dolap, dünya, felsefe, galaksi, gök kuşağı, hayvanat bahçesi,

İstanbul, kamp, kargaşa, kazan, koloni, merkez, metropol, mülteci kampı, orman, otobüs, panayır, pazar tezgahı, salata, saray, toplum, Türkiye, türlü, ve yurt'dur. Grubun genel teması üniversitenin her türlü kültür, millet ve düşünceden insanları bir arada tutan bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir dünyaya benzer çünkü içinde birçok milletten insan barındırır*
- *üniversite bir gök kuşağına benzer çünkü her renkten her türden insan vardır*

4. Sosyalleşme ve Eğlenme Yeri

Bu kategoride 41 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar adaptasyon, arkadaş ortamı, bar, çay ocağı, kulüp, disko, dost, eğlence, eğlence merkezi, ev, farklı bir gezegen, hayat, lunapark, macera, motor kullanma, oyun, parti, yaz, yaz mevsimi, yeni hayat, yenilik, yer altı'dır. Grubun genel teması üniversitenin eğlenceli bir yer olduğu, öğrencilerin kendilerine arkadaş edinerek eğlendikleri bir yer olduğu üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir diskoya benzer çünkü çoğunluk eğlenmek için gider*
- *üniversite bir lunaparka benzer çünkü eğlence, sosyal etkinlikler üniversitededir*

5. İhtiyaç Duyulan Yer

Bu kategoride 8 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar akbil, ekmek, hayat, kalp, sevgi, su ve telefon'dur. Grubun genel teması üniversitenin insanlar için bir ihtiyaç olduğu üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir ekmeğe benzer çünkü karnımı doyurmam için ihtiyacım var*
- *üniversite bir suya benzer çünkü su olmadan yaşayamayacağım gibi onu kazanmazsam yaşayamam*

6. Özgür Olunan Yer

Bu kategoride 45 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar Amerika, balon, cennet, çılgınlık, disko, ev, gökyüzü, kurtuluş, kuş, özgürlük, parti, pencere, sokak, tatil köyü, tatil, uçak ve yeni dünya'dır. Grubun genel teması üniversitenin kural ve zorlamanın olmadığı, kişilerin diledikleri şekilde yaşadıkları ve düşüncelerini belirttikleri bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir amerikaya benzer çünkü oraya giden herkes özgürdür*
- *üniversite bir gökyüzüne benzer çünkü orada kanatlarını özgürce çırpabilirsiniz*

7. Rahat Edilen Yer

Bu kategoride 25 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar bellona yatak, bulut, boş ders, cennet, deniz, diriliş, ev, geniş bahçe, ilaç, kurtuluş, sevgi yurdu, şarkı, şiir, tatil, yatak, yaz, yıldız, yurt ve yuvadır. Grubun genel teması üniversitenin öğrencinin rahatladığı, ferahladığı, mutlu olduğu bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir eve benzer çünkü rahat bir yerdir*
- *üniversite bir yazı benzer çünkü kış geride kalmış rahatlamışsındır*

8. Sıkıntı Veren Yer

Bu kategoride 11 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar bar, çukur, evren, girdap, hortum, kaktüs, kara delik, katliam ve nehirdir. Grubun genel teması üniversitenin insanı içine çeken, sömüren ve kötü şeylerin olduğu bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir hortuma benzer çünkü herkesi içine yutar*
- *üniversite bir kaktüse benzer çünkü içine girdikçe batar*

9. Şekillendiren Yer

Bu kategoride 42 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar arkadaş, bakış açısı, başlangıç

çizgisi, dönemeç, dönüm noktası, fırın, geçit, gelecek, geleceğe açılan kapı, geleceğini belirleme, gezegenin çekirdeği, kapı, liman, okyanus, saç maşası, sınav, son şans, yatırım, yazar, yeni hayat ve yoldur. Grubun genel teması üniversitenin hayatı, geleceği ve öğrenciyi şekillendiren bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir limana benzer çünkü gideceğin yer ve geleceğin bu limana bağlıdır*
- *üniversite bir kaba benzer çünkü öğrencinin her biçimde şekillenmesini sağlar*

10. Üretim Yapan Yer

Bu kategoride 11 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ağaç, bahçe, cnc tezgahı, fabrika, makine, ekili arazi ve tarladır. Grubun genel teması üniversitenin üretim yapan ve ürün elde edilen bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir fabrikaya benzer çünkü her alandan bir üretimi vardır*
- *üniversite bir tarlaya benzer çünkü ektiğimizi orada biçeriz*

11. Yerleşmesi ve Devamını Getirmesi Zor Olan Yer

Bu kategoride 82 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar Ali Ağaoğlu, altın, aşk, bitmemiş hikaye, Bizans, çizgi, dağ, dağın zirvesi, dart tahtası, deniz, ekmek, finiş, futbol, güneş, hamam, hayal, hedef, hedef tahtası, iddia, ince dal, kale, kapı, kilidin açılması, koşu, kömür, loto, maç, manken, maraton, ölüm, para, pist, rubiküp, rüya, savaş, sınav, sonuç, spor salonu, sırat köprüsü, şişe, survivor, tablo, taksi, ufuk, umut, yarış pisti, yarış, yarışma, yatırım, yıldız, yiyecek, yol, yüzme ve zorluktur. Grubun genel teması üniversitenin bazı insanlar için sadece hayal olabileceği, kazanmanın ve kazandıktan sonra üniversiteye devam etmenin çok zor olduğu, sürekli başkalarıyla yarış halinde olunan bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir kaleye benzer çünkü girilmesi imkansız gibi durur*
- *üniversite bir denize benzer çünkü yüzmeyi bilmezsen boğulursun*

12. Kişisel Gelişim ve Olgunlaşma Yeri

Bu kategoride 77 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar askerlik, aile, basamak, bizi biz yapan yer, dağ, ders, direk, dünya, edebiyat, eğitim kurumu, eğitim yeri, ev, gerçek, gökdelen, görmek, hangar, hayat, hayatın provası, liman, lise, kitap, mancınık, mektep, merdiven, müzik kutusu, okul, paraşüt, piramit, topuklu ayakkabı, vites, olgunlaşma, öğrenme, öğretmen, ön hazırlık, pencere, sorumluluk, spor salonu, tatbikat, tecrübe, usta, ülke, yol, yaşam, yuva, yeni dünya ve zorluktur. Grubun genel teması üniversitenin, insanların eğitim alarak, sorumluluğu ve kendi başına ayakta kalmayı öğrenerek kendini geliştirebilecekleri bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir spor salonuna benzer çünkü gittikçe kendini geliştirirsin*
- *üniversite bizi biz yapan yerdir çünkü kişiliğimiz orda tamamlanır*

13. Hedefe Ulaştıran ve Yol Gösteren Yer

Bu kategoride 23 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ay, dağ, basamak, gemi, harita, hedef, kartal, labirent, lamba, maşa, merdiven, merdivenin son basamağı, pusula, yol ve zirvedir. Grubun genel teması üniversitenin yol gösteren ve hedeflere ulaşmayı sağlayan bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir haritaya benzer çünkü doğru yolun nerde olduğunu gösterir*
- *üniversite bir basamağa benzer çünkü çıktıkça hayaline götürür*

14. Bilinmez Bir Yer

Bu kategoride 19 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar araf, ayrı dünya, bilinmez, borsa, bukalemun, çıkmaz sokak, deniz, dibi görünmeyen uçurum, evren, gökyüzü, kapalı kutu, kitap, okyanus, saat, yabancı ve yoldur Grubun genel teması üniversitenin ne olacağı

önceden kestirilemeyen, ölçülemeyen, sonunun ve sınırının görülmediği bir yer olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir bukalemuna benzer çünkü ne renk olduğu belli değildir*
- *üniversite bir kitaba benzer çünkü okumadan ne anlattığını bilemezsin*

15. Süreç Olarak Üniversite

Bu kategoride 34 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ağaç, anaokulu, askerlik, asker ocağı, başlangıç, başarı noktası, ev, gelecek, final, geçiş, hayat, hayat kapısı, kalkış durağı, kapı, köprü, merdiven, okulun son katı, pencere, sınav, son düzlük, son, yetimhane, yol ve yolculuktur. Grubun genel teması üniversitenin bir şeylerin sonu, bir şeylerin başlangıcı, bir dönem, iki şey arasında kalmış bir süreç olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *üniversite bir başlangıca benzer çünkü bizim birey olarak tek başımıza ilk maceramız*
- *üniversite bir geçişe benzer çünkü çocuklukla yetişkinlik arasındadır*

Öğrencilerin Öğretim Elemanı Kavramına İlişkin Kullandıkları Metaforlar

Öğrenciler, “öğretim elemanı” kavramına ilişkin 650 adet geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar 7 kategoride toplanmaktadır. Tablo 4’te üretilen metaforlar ve ilgili oldukları kategoriler verilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Elemanı Kavramına İlişkin Metaforlar ve Kategoriler

KATEGORİLER	METAFORLAR
1. Bilgi ve Işık Kaynağı Öğretim Elemanı	ağaç, akarsu, alim, ampul, ansiklopedi, arama motoru, aşçı, ay, aydınlatıcı, ayna, banka, bilgisayar, bilgi küpü, bitki, bulut, cümle, çeşme, çiçek, dal, define, deniz, ejderha, gece lambası, google, gökyüzü, gözlük, gül, güneş, güneş ışığı, hard disk, hazine, ışık, internet ağı, kandil, kalem, kavanoz, kaynak, kitap, kumbara, kumsal, kurşun kalem, kutu, küpe, kütüphane, lamba, meşale, mum, mum ışığı, musluk, oda, okyanus, öğrenci, öğretici, papatya, parfüm, plak, robot, rüzgar, sifon, sözlük, su, süpürge, sürahi, tebeşir, tümsek ayna, uç kutusu, usb bellek, usta, sigara, üstad, yağmur, yıldız
2) Despot ve Diktatör Öğretim Elemanı	diktatör, patron ve gardiyan
3. Yol Gösteren Öğretim Elemanı	anahtar, aile, araç, araba, at, ay, cetvel, çoban, danışman, deniz feneri, direksiyon, fener, güven, harita, uyarıcı, hesap makinası, ışık, kaptan, kutup yıldızı, levha, lider, merdiven, mikroskop, navigasyon, otobüs, padişah, pusula, rehber, rüzgar, saat, şoför, tabela, teknik direktör, trafik polisi, trafik levhası, uçurtma ipi, yardımcı, yaya, yoldaş, yönetmen
4. Bireysel Gelişimi Destekleyen Öğretim Elemanı	abi, abla, ağaç, aile, anne, anne-baba, arkadaş, baba, bahçıvan, banka, ceket, cetvel, çatı, çelik yelek, çiftçi, danışman, destek, dost, ebeveyn, ev, günlük, hakem, hesap makinası, ilaç, imla klavuzu, kalem, kantar, kaya, kuş, melek, mendil, meyve ağacı, muhasebeci, sanayi, sırdaş, silgi, su, toprak, su, tahta, terazi, terzi, teyze, toka, uç, usta, yurttur,
5. Şekillendiren ve Biçim Veren Öğretim Elemanı	aşçı, balta, demirci, heykeltıraş, kalem, kuyumcu, makine, marangoz, mücevherci, ressam, usta
6. Konformist Öğretim Elemanı	işçi ve kukla
7. Güvenilmeyen Öğretim Elemanı	ajan, ateş, bomba, duvar, gece ve kaktüs

Tablo 4’te ise oluşturulan metaforlar ve frekansları sunulmuştur. Tablo 5’e göre “öğretim elemanı” kavramı ile ilgili sırasıyla, en çok “anne”, “ağaç” “aile” ve “ışık” metaforu kullanılmıştır.

Tablo 4. Öğretim Elemanı Kavramı Oluşturulan Metaforlar ve Frekansları

Metafor	F	Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Abi	2	Define	1	Kaynak	1	Robot	1
Abla	1	Demirci	1	Kitap	76	Rüzgar	3
Ağaç	39	Deniz	2	Kukla	2	Saat	1
Aile	27	Deniz Feneri	2	Kumbara	1	Sanayi	1
Ajan	1	Destek	1	Kumsal	1	Sırdaş	2
Akarsu	1	Diktatör	6	Kurşun Kalem	1	Sifon	1
Alim	2	Direksiyon	1	Kuş	1	Sigara	1
Ampul	3	Dost	10	Kutu	6	Silgi	5
Anahtar	1	Duvar	1	Kutup Yıldızı	1	Sözlük	2
Anne	47	Ebeveyn	4	Kuyumcu	1	Su	5
Anne Baba	8	Ejderha	1	Küpe	1	Süpürge	1
Ansiklopedi	12	Ev	3	Kütüphane	11	Sürahi	1
Araba	1	Fener	4	Lamba	2	Şöför	1
Araç	1	Gardiyan	6	Levha	1	Tabela	7
Arama Motoru	4	Gece	1	Lider	4	Tahta	1
Arkadaş	22	Gece Lambası	1	Makine	1	Tebeşir	1
Aşçı	2	Google	2	Marangoz	3	Teknik Direktör	1
At	1	Gökyüzü	2	Melek	1	Terazi	1
Ateş	1	Gözlük	1	Mendil	1	Terzi	1
Ay	26	Gül	1	Merdiven	1	Teyze	1
Aydınlatıcı	1	Güneş	17	Meşale	1	Toka	1
Ayna	1	Güneş Işığı	1	Meyve Ağacı	1	Toprak	1
Baba	21	Günlük	1	Mikroskop	1	Trafik Levhası	1
Bahçıvan	6	Güven	1	Muhasebeci	1	Trafik Polisi	1
Balta	2	Hakem	1	Mum	13	Tümsek Ayna	1
Banka	2	Hard Disk	1	Mum Işığı	1	Uç	1
Bilgi Küpü	1	Harita	2	Musluk	1	Uç Kutusu	1
Bilgisayar	7	Hazine	3	Mücevherci	1	Uçurtma İpi	1
Bitki	1	Hesap Makinası	2	Navigasyon	2	Usb Bellek	1
Bomba	1	Heykeltıraş	1	Oda	1	Usta	1
Bulut	1	Işık	27	Okyanus	1	Usta	3
Ceket	1	İlaç	1	Otobüs	1	Uyaran	1
Cetvel	2	İmla Klavuzu	1	Öğrenci	1	Üstad	1
Cümle	1	İnternet Ağı	1	Öğretici	1	Yağmur	2
Çatı	1	İşçi	1	Padişah	1	Yardımcı	1
Çelik Yelek	1	Kaktüs	1	Papatya	1	Yaya	1
Çeşme	2	Kalem	8	Parfüm	1	Yıldız	11
Çiçek	6	Kandil	1	Patron	1	Yoldaş	1
Çiftçi	3	Kantar	1	Plak	1	Yönetmen	1
Çoban	6	Kaptan	2	Pusula	23	Yurt	1
Dal	1	Kavanoz	1	Rehber	5		
Danışman	2	Kaya	1	Ressam	3		

“Öğretim elemanı” kavramına ilişkin bu çalışmada geliştirilen 7 kavramsal kategori aşağıda tanıtılmaktadır.

1. Bilgi ve Işık Kaynağı Öğretim Elemanı

Bu kategoride 319 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ağaç, akarsu, alim, ampul, ansiklopedi, arama motoru, aşçı, ay, aydınlatıcı, ayna, banka, bilgisayar, bilgi küpü, bitki, bulut, cümle, çeşme, çiçek, dal, define, deniz, ejderha, gece lambası, google, gökyüzü, gözlük, gül, güneş, güneş ışığı, hard disk, hazine, ışık, internet ağı, kandil, kalem, kavanoz, kaynak, kitap, kumbara, kumsal, kurşun kalem, kutu, küpe, kütüphane, lamba, meşale, mum, mum ışığı, musluk, oda, okyanus, öğrenci, öğretici, papatya, parfüm, plak, robot, rüzgar, sifon, sözlük, su, süpürge, sürahi, tebeşir, tümsek ayna, uç kutusu, usb bellek, usta, sigara, üstad, yağmur, yıldızdır. Grubun genel teması öğretim elemanının her türlü bilgiye sahip olması, insanları bilgi ile aydınlatması, bilgiyi öğretmesi üzerinedir. Kategoride öğretim elemanının bilgiyi üretmesinden ziyade bilgili olmasına vurgu vardır. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir okyanusa benzer çünkü içinde çok derin bilgiler barındırır*
- *öğretim elemanı bir güneşe benzer çünkü bizi bilgisiyle aydınlatır*

2. Despot ve Diktatör Öğretim Elemanı

Bu kategoride 13 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar diktatör, patron ve gardiyandır. Grubun genel teması öğretim elemanının baskıcı, bir şeyleri dayatan biri olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir diktatöre benzer çünkü her zaman onun dediği doğrudur*
- *öğretim elemanı bir patrona benzer çünkü öğrencileri işçi olarak görür, sürekli çalışsın ister*

3. Yol Gösteren Öğretim Elemanı

Bu kategoride 92 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar anahtar, aile, araç, araba, at, ay, cetvel, çoban, danışman, deniz feneri, direksiyon, fener, güven, harita, uyaran, hesap makinası, ışık, kaptan, kutup yıldızı, levha, lider, merdiven, mikroskop, navigasyon, otobüs, padişah, pusula, rehber, rüzgar, saat, şoför, tabela, teknik direktör, trafik polisi, trafik levhası, uçurtma ipi, yardımcı, yaya, yoldaş, yönetmendir. Grubun genel teması öğretim elemanının yönlendiren, rehberlik eden, ileriye götüren biri olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir çobana benzer çünkü bizi yönetir ve otlatır*
- *öğretim elemanı bir kaptana benzer çünkü bize rotamızı gösterir*

4. Bireysel Gelişimi Destekleyen Öğretim Elemanı

Bu kategoride 200 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar abi, abla, ağaç, aile, anne, anne-baba, arkadaş, baba, bahçıvan, banka, ceket, cetvel, çatı, çelik yelek, çiftçi, danışman, destek, dost, ebeveyn, ev, günlük, hakem, hesap makinası, ilaç, imla klavuzu, kalem, kantar, kaya, kuş, melek, mendil, meyve ağacı, muhasebeci, sanayi, sırdaş, silgi, su, toprak, su, tahta, terazi, terzi, teyze, toka, uç, usta, yurttur. Grubun genel teması öğretim elemanının öğrencilerinin hatalarını silerek, eksiklerini tamamlayarak, onlara gereken desteği vererek bireysel gelişimlerine katkıda bulunması, öğrenciler yetiştirmesi, öğrencilerin de güven duyacakları, her zaman destek alacakları bir kişi olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir sanayiye benzer çünkü öğrencinin eksiklerini giderir*
- *öğretim elemanı bir çiftçiye benzer çünkü bahçedeki tohumları sular gibi öğrencilerini işler*

5. Şekillendiren ve Biçim Veren Öğretim Elemanı

Bu kategoride 17 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar aşçı, balta, demirci, heykeltıraş, kalem, kuyumcu, makine, marangoz, mücevherci, ressam, ustadır. Grubun genel teması öğretim elemanının öğrenciyi şekillendiren biri, öğrencinin hayatında çok büyük etkileri olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir heykeltıraşa benzer çünkü öğrencilerini şekillendirir*
- *öğretim elemanı bir ustadır çünkü seni şekle sokar*

6. Konformist Öğretim Elemanı

Bu kategoride üç metafor vardır. Oluşturulan metaforlar işçi ve kukladır. Grubun genel teması öğretim elemanının kuralları çiğnemeyen biri olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir işçiye benzer çünkü üstleri ne derse onu yapmak zorundadır*
- *öğretim elemanı bir kuklaya benzer çünkü hep kuralları uygulamak ister*

7. Güvenilmeyen Öğretim Elemanı

Bu kategoride 6 metafor vardır. Oluşturulan metaforlar ajan, ateş, bomba, duvar, gece ve kaktüstür. Grubun genel teması öğretim elemanının güvenilmez biri olması üzerinedir. Bazı öğrenci cevapları şöyledir:

- *öğretim elemanı bir ajana benzer çünkü ne biliyorsa idareye anlatır*
- *öğretim elemanı bir ateşe benzer çünkü dikkat etmezsen yakar*

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğrencilerin üniversiteden beklentilerinden biri “özgür, sorumluluk yüklenebilen ve bunun bilincinde bir birey olarak yaşamak, hayatı tanımak ve mücadele etmek olarak tanımlayabileceğimiz bireysel hakların gelişimine imkan sağlaması” diğeri ise “bağımsızlık kazanma beklentisidir”. Lise öğrencilerinin bu amaçlara üniversite katkısıyla ulaşma inançları oldukça yüksektir (Şahin ve Yıldız, 2006). Benzer şekilde, bu araştırmada öğrencilerin en çok “hayat” ve “özgürlük” metaforlarını kullanmış olmaları onların üniversiteden özgür, sorumluluk alan, hayatı tanıyan bireyler yetiştirme beklentisi içinde olduklarını göstermektedir.

Özdemir ve Akkaya (2013) çalışmasında çok sayıda öğrencinin okulu “hapishane” metaforu ile açıkladığı, öğrencilerin genel olarak okul hakkında olumsuz bir algıya sahip oldukları sonuca ulaşmıştır. Benzer sonuçlar Özdemir (2012), Nalçacı ve Bektaş (2012) ve Aydoğdu’nun (2008) çalışmasında elde edilmiştir. Bu sonuçlar göstermektedir ki öğrenciler “okul” kavramına ilişkin daha olumsuz bir algıya sahipken “üniversite” kavramına ilişkin daha olumlu bir algıya sahiptir.

Tüm alt boyutlardan elde edilen sonuç, öğrencilerin üniversite kavramına büyük oranda olumlu anlamlar yüklediğidir. Onlar için üniversite, özgürlüğün olduğu, rahat bir ortamda eğlendiği kadar öğrenme boyutunun da olduğu bir yerdir. Öğrenciler, üniversiteye hayatı şekillendirecek, yönlendirecek kadar büyük anlamlar yüklemektedir. Bu sonuç, Demirtaş ve Çoban (2014), Korkmaz ve Bağçeci (2013), Dalgıç, Karadeniz ve Onat (2012), Cerit (2008) ve Şahin ve Yıldız’ın (2006) çalışması ile örtüşmektedir. Diğer taraftan, az bir oranda da olsa üniversite onlar için karamsarlık ifadesidir. Benzer sonuçlar Korkmaz ve Bağçeci’nin (2013) çalışmalarında da elde edilmiştir.

Lise öğrencileri, öğretim elemanlarını bir konuda uzmanlıkları olan ancak kendilerine uzak ve mesafeli kişiler olarak algılamaktadır. Bir tarafta “anne” kadar yakın ve öğrencilerini destekleyen bir öğretim elemanı algısı varken diğer taraftan “patron” gibi davranan, “diktatör” gibi emirler verip yerine gelmesini isteyen, söz hakkı tanımayan öğretim elemanı algısı vardır. Genel olarak lise öğrencileri öğretim elemanı kavramını olumsuz olarak algılamaktadır.

Tanabe ve Mori’ye (2013) göre üniversite öğrencilerinin öğretim elemanı algısı, onların sınıf ortamını ve hocalarının performanslarını değerlendirmelerini etkilemektedir. Öğretim elemanlarını sınırlı, kızgın gibi olumsuz kişilik özellikleriyle algılayan öğrenciler sınıf ortamını ve hocalarının performanslarını daha düşük görmektedir.

Fisher, Kent ve Fraser (1998), öğrencilerin öğretmen-öğrenci ilişkisini nasıl algıladıkları, öğretmenlerin kişiliklerini nasıl algıladıklarıyla ilişkili olduğunu vurgulamaktadırlar. Öğrenciler, öğretmenlerinin onlara sorumluluk ve özgürlük verme oranına göre öğretmenleri hakkındaki kişilik algısı oluşturmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin üniversite kavramı için en çok ürettiği metaforlardan ikisi “hayat” ve “özgürlüktür”. Öğrenciler, öğretim elemanı kavramına olumsuz anlamlar yüklerken “patron”, “diktatör” gibi metaforlar kullanarak özgürlük, sorumluluk gibi kavramlara gönderme yapmaktadır. Öğrencilerin üniversite için “hayat” ve “özgürlük” metaforlarını kullanmaları; öğretim elemanı kavramı için de “diktatör”, “patron” metaforlarını kullanmaları göstermektedir ki “sorumluluk” ve “özgürlük” öğrencilerin üniversite, öğrenci

ve üretim elemanı kavramlarına yükledikleri anlamda iki önemli kavramdır.

ÖNERİLER

Üniversitelerde yapılacak reformların sağlam bir zemine oturabilmesi için yksekretim sisteminin detaylı bir Şekilde gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi, sorunların tüm boyutlarıyla ortaya konması gerekmektedir. Bu çalışmada lise ğrencilerinin niversite algısı belirlenmeye çalışılmıştır. Toplumun diğer kesimlerinin niversite algısının ne düzeyde olduğunun araştırılması, tartışılması, mevcut ve olası problemlerin betimlenmesi bu anlamda katkı sağlayacaktır.

1739 sayılı Milli Eğitim temel kanunu ve 2547 sayılı Yksekretim kanununda, üniversitelerin özellikle bilim üretme işlevleri ön plana çıkmaktadır. Öğrenciler ise üniversiteyi daha çok "rahat edilen, eğlenilen", "tedavi eden", "ihtiyaç duyulan", "yön veren ve Şekillendiren" yer olarak görmektedir. Üniversitelerin bilim üreten yerler olarak algılanmamasının nedenleri araştırılmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı, niversiteler ve medya iş birliği içerisinde çalışarak ğrenci algısını değiştirecek adımlar atmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Bauer, L. B. (2012). *Digital Devices and literacy learning: A metaphor analysis of developmental college students' and teachers' conceptualizations of technology* (Unpublished doctoral dissertation). University of Cincinnati, Ohio.
- Bernal, J. D. (1995). *Modern çağ öncesi Fizik*. Ankara: TÜBİTAK.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin müdür kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33 (147), 3-13.
- Çetinsaya, G. (2014). *Büyüme kalite uluslararasılaşma: Türkiye yükseköğretimi için bir yol haritası*. Eskişehir: Yükseköğretim Kurulu.
- Dalgıç, G., Karadeniz, Ş. ve Onat, E. C. (2012). Towards a new understanding of university through metaphors. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18 (3), 377-398.
- Demirtaş, H. ve Çoban, D. (2014). Üniversite öğrencilerinin üniversite ve fakülte kavramlarına ilişkin metaforları (İnönü üniversitesi örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (1), 113-143.
- Fidan, N. (1986). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Fisher, D., Kent, H. & Fraser, B. (1998). Relationships between teacher-student interpersonal behaviour and teacher personality. *School Psychology International*, 19 (2), 99-119.
- Gürüz, K. (1994). *Türkiye'de ve dünyada yükseköğretim bilim ve teknoloji*. İstanbul: TÜSİAD.
- Güven, B. (2010). Öğretim ilke ve yöntemleriyle ilgili temel kavramlar. Tan, Ş. (Ed.). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (s. 2-22). Ankara: Pegem Akademi.
- Hatipoğlu, M. T. (2000). *Türkiye üniversite tarihi*. Ankara: Selvi Yayınevi.
- Korkmaz, F. ve Bağçeci, B. (2013). Lise öğrencilerinin "üniversite" kavramına ilişkin metaforik algıların incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 187-204.
- Nalçacı, A. ve Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 239-258.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37, 96-109.
- Özdemir, S. ve Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19, (2), 295-322.
- Öztunalı, Ö. (2001). *Üniversiteler tarihi ve vakıf üniversiteleri*. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Pourali, S. (2011). Metaphorical analysis of Iranian MA university students' beliefs: A qualitative study. *Higher Education Studies*. 1 (1), 27-37. DOI: <http://dx.doi.org/10.5539/hes.v1n1p27>
- Saban, A. (2009), Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 281-326.
- Seung, E., Park, S. & Narayan, R. (2010). Exploring elementary preservice teachers' beliefs about science teaching and learning as revealed in their metaphor writing. *J. Sci Educ Technol.* 20, 703-714.
- Sillman, K. A. (1998). *Metaphor: a tool for monitoring prospective elementary teachers' developing metacognitive awareness of learning and teaching science* (Unpublished dissertation). The Pennsylvania State University, State College, CA.
- Sönmez, V. (2010). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, M. ve Yıldız, R. (2006). Liseli gençliğin üniversite algılaması ve gelecek tasarımı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 85-104.
- Tanabe, Y. & Mori, S. (2013). Effects of perceived teacher personality on students class

- evaluations: a comparison between Japanese instructors and native English speaking instructors. *International Journal of English Linguistics*, 3 (3), 53-65. doi:10.5539/ijel.v3n3p53.
- Ülker, H. İ. (2010). *Üçüncü kuşak üniversitelere neden gelindi?* acikarsiv.atilim.edu.tr/browse/1725/10085942.pdf den alınmıştır.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara; Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2014). Üniversiteler ne vaat ediyor? Türkiye'deki üniversitelerin basın ilanları üzerine bir içerik analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (2), 155-170.

High School Students' Perception of University and Faculty Members

Zehra Sümeyye ERTEM⁴, Asım ARI⁵

Summary

PURPOSE

Information society paradigm, globalization, lifelong learning, innovations in information and communication technology are some of the concepts that make change in the meaning of university. This change and regulations related with university are discussed by various circles and also in our country. As a concept how university can be described and how different segments of society perceive the concepts of higher education and university as well as faculty member concept, which can't be thought apart from "university", are among the topics that should be discussed. The purpose of this study is to investigate high school students' metaphoric perceptions of university and faculty members.

METHOD

In this study qualitative method was used and data were analyzed using content analysis method. This qualitative study aims to find out high school students' perception of university and faculty members. The participants were 404 students who were chosen according to maximum variation sampling. The data were collected through Metaphorical Perception of Universities and Faculty Members Survey then analyzed carefully by using qualitative content analysis method. At the first stage of analysis, the information on the form was transferred to a new Excel file. Then, all the metaphors supplied by the participants were coded and analyzed to characterize their topic, the vehicle and the ground. In the next stage, metaphors organized alphabetically were examined and abstracted the conceptual themes. In order to assure reliability, inter-coder reliability analysis was employed. In the last stage frequencies of the metaphorical images in each conceptual category were calculated.

RESULTS AND DISCUSSION

High school students have positive perception of university concept and negative perception of faculty members concept. Students used life and freedom for the university; dictator and boss for the faculty staff. This result reveals the importance of freedom and responsibility for being formed of students perceptions of university and faculty members concepts. The results of other studies indicate that for students the "school" is a place like "a prison" which shows that the students have highly negative perception about school. On the other hand in this study it is suggested that the students have positive perception about university. Although the schools have a negative impact on the students, the universities are a hope about future and life for them. They make much sense about university. The results also shows that students have negative perceptions about "faculty member" concept. For them, a faculty member is someone who is an expert in a field, who behaves like a "dictator" to the students and who gives orders to his or her students. Secondary education institutions, guidance and counseling service being in these institutions and teachers have responsibility in order to minimize the negative perception. In this study high school students' perceptions about university and faculty members. It should be researched the perceptions of other segments of society in future studies.

⁴ Dr., Ministry of National Education, zsgokler@gmail.com

⁵ Assoc. Prof. Dr., Eskisehir Osmangazi University, Faculty of Education, ari@ogu.edu.tr